

Britains figurer - Om figurer fra Royal Navy

Indledning

Efter engelsk militær tradition er Royal Navy *The Senior Service* og Britains havde i mange år et særligt afsnit i sine kataloger til flåden. Sortimentet var ganske omfattende, uden dog at inkludere orlogsskibe, med alt fra sømænd til marineinfanterister.

Jeg vil i det følgende vise eksempler på de søfolk, der p.t. indgår i mit kontingent fra Royal Navy, og sammenholde legetøjet med illustrationer af virkelighedens marineuniformer.

Katalogillustration: Britains figurer fra Royal Navy. Fra Kilde 1.

Søkadetten og søofficeren i forgrunden stammer fra katalognummer 207, mens de tre matroser stammer fra henholdsvis katalognummer 78: Royal Navy Bluejackets, 19N British Sailor, 151: Royal Naval Volunteer Reserve/254: Royal Navy, Bluejackets and Whitejackets with Petty Officer, Shoulder arms.

207: Officers and Petty Officers of the Royal Navy

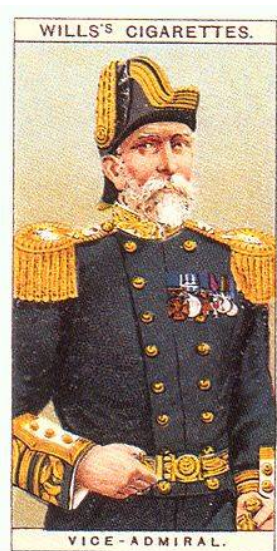
Katalognummer 207:
Officers and Petty Officers of the Royal Navy

Katalognummer 207 bestod af 2 søofficerer, 2 søkadetter (*Midshipmen*) og 4 kvartermestre (*Chief Petty Officers*). Den almindelige forståelse blandt samlere er, at de to officerer er admiraler; de kan naturligvis

også forestille andre officersgrader i gallauniform.

Figurerne så dagens lys i 1918 og forblev i uændret støbning en del af sortimentet frem til 1940, hvor de blev afløst af katalognummer 1911 (se nedenfor). Muligvis blev kvartermestrene til sidst i perioden bemalt uden hvide hueovertræk og med grønne gamacher. Tilsvarende ændres bemalingen af figurerne handsker, fra brune til hvide.

Sammenlignes de med periodens marineuniformer, så ligner figurerne ganske godt deres forbilleder.

En *midshipman* er en søkadet, der har afsluttet sin 4-årige uddannelse (1915) på søofficersskolen, hvor han betegnes *cadet*, men som nu gør tjeneste ombord på et orlogsfartøj. Efter yderligere 3 års tjeneste udnævnes han til søløjtnant (*Sub-Lieutenant*). Søkadetten er, som sin overmand, vist i gallauniform, med kort jakke og vest. Figuren viser tydeligt den korte kadetdolk.

Cigaretkort fra W.D. & H.O. Wills serie Naval Dress & Badges, 1909.

Britains bevarede graden *Petty Officers* på sine underofficersfigurer, til trods for den engelske marines ændring i grads-/uniformssystemet, hvorefter underkvartermestre var uniformeret som matroser, mens kvartermestre (*Chief Petty Officers*) var uniformeret som underofficerer. Tegningens underofficer er således *Chief Petty Officer* (kvartermester) af grad og *Chief Armourer* (våbenmekaniker) af funktion.

Krydseren HMS FORMIDABLE i Plymouth Sundet.

Kommandohejsningen fandt sted i september 1901, og skibet blev torpederet af den tyske U-24 den 1. januar 1915.

Billedet er en gengivelse af et tryk, der kan købes hos MILPRINTS. Det er ikke dateret, men henset til skibets bemaling er dateringen nærmere 1901 end 1915.

Læs mere om HMS FORMIDABLE i min artikel Om engelske marineuniformer og HMS IRRESISTIBLE.

1510: British Sailors (Regulation Dress), Marching

Katalognummer 1510:

British Sailors (Regulation Dress), Marching

1510 indeholdt 8 ens matroser, som den her viste. Figurerne kom frem i 1937 og blev fremstillet frem til 1941, hvor krigen satte en stopper for produktionen. De kom igen med i kataloget i 1946 og udgik i 1959. Sidst i 1950'erne kunne figuren også købes som enkeltfigur - katalognummer 429B - hvor den var en del af den såkaldte *Picture Pack* serie.

Efterkrigsbemalingen var ikke helt så elegant som førkrigsudgaven, det vil sige der var ikke kælet så meget for detaljerne, men bortset fra at førkrigsudgavens hvide hueovertræk gik af brug, er der ikke forskel på de to udgaver.

Æsken indeholdt ikke en officer eller kvartermester, så enten måtte man bruge figurer fra katalognummer 207/1911 eller udnævne en af matroserne til underkvartermester, hvis uniform, bortset fra gradstegn, var som matrosernes.

I 1937 indførtes nye uniformsbestemmelser i den engelske flåde. Med hensyn til matrosernes uniformer ser der grundlæggende ikke ud til at være sket det helt store i forhold til uniformerne fra ca. 1909.

Cigaretkort fra W.D. & H.O. Wills serie Naval Dress & Badges, 1909.

1911: Officers and Petty Officers of the Royal Navy, in Blue Uniforms and White Uniforms

Katalognummer 1911 var en delvis modernisering af katalognummer 207, men indeholdt kun 7 figurer, hvoraf nogle er ganske smarte, andre mere ordinære.

Til de efter min mening smarte figurer hører den stående søofficer, der har sin uniformskappe over venstre arm, samt en marcherende officer i hvide shorts.

Katalognummer 1911: Officers and Petty Officers of the Royal Navy, in Blue Uniforms and White Uniforms. Fra Kilde 3.

Den stående officer, der sædvanligvis omtales som *Commodore* (flotilleadmiral), havde Britains

oprindelig markedsført som en civil, piberygende jernbanepassager (katalognummer 168: *Civilians* samt 807: *Gentleman Passenger*.), hvor han var bemalet med mørkeblå, enkeltraded blazer og hvide bukser. Denne påklædning har blandt samlere givet figuren den meget sigende betegnelse *yachtsman*. I den sømilitære udgave var yachtskipperens pibe erstattet af en "tom" arm, og uniformsjakken er malet dobbeltraded.

Skal figurens gradstegn tages for pålydende, så kan den godt forestille en *Commodore 2nd Class*, men den kan også bruges som søløjtnant. Igen kan man jo som samler bestemme, hvad man vil, uden at få vrøvl med hverken manden, hans personelorganisation eller familie.

Figurens gyldne kasketskygge taler dog mest for den første teori.

Figurerne var i kataloget fra 1940 til 1941 og igen fra 1946 til 1959. Analogt med omtalen af katalognummer 1510 var efterkrigsbemalingen mere sjuksket, om end tidlige figurer er mere præcist malet end de senere.

Cigaretkort fra W.D. & H.O. Wills serie Naval Dress & Badges, 1909.

Den marcherende søofficer, i hvid tropeuniform med shorts, har også en fortid som civilfigur, nemlig som spejderfører, hvor den indgik i katalognummer 161: *Boy Scouts with Scoutmaster*. I den maritime udgave er spejderhatten erstattet med den mere passende hvide kasket.

De tre mere ordinært udseende figurer - 2 i blå og 1 i hvid uniform - er en almindelig marcherende infanterist med kasket, og uden udrustning i øvrigt. Uniformsfrakken har fået hvidt kravetøj og dobbelte rækker knapper påmalet, mens den hvide figurer bærer en enkeltraded uniformsfrakke. Om figurerne er officerer eller underofficerer melder historien ikke noget om, men sædvanligvis beskrives de som officerer.

De to kvartermestre er som katalognummer 207. I efterkrigsbemalingen var de bemalet uden hvidt hueovertræk og med grønlig gamacher. Det er dog muligt, at denne bemaling allerede blev introduceret før krigen.

Kilder

1. *Britains katalog 1939*, privat genoptryk.
2. *Britains katalog 1940*, genoptrykt af Almark Publications, London 1972, ISBN 0-85524-102-0.
3. *The Great Book on Britains - 100 Years of Britains Toy Soldiers* af James Opie, New Cavendish Books, London 1993, ISBN 1-872727-32-8.
4. *Armies of the World, Britains Ltd. Lead Soldiers 1925 - 1941* af Joe Wallis, Privat udgivelse, 1993, ISBN 0-9605950-2-3.
5. *Regiments of all Nations, Britains Ltd. Lead Soldiers 1946-66* af Joe Wallis, Privat udgivelse, 1981, ISBN 0-9605950-0-7.
6. *The Royal Navy 1939-45* af Ian Sumner, Osprey, Elite Nr. 79, London 2001, ISBN 1-84176-195-8.
7. *Rank at a Glance in the Army & Navy*, 1915.
8. [Index to late 18th, 19th and early 20th Century Naval and Naval Social History.](#)
9. Cigaretkortserien *Naval Dress & Badges*, udgivet af W.D. & H.O. Wills, 1909. De her viste gengivelser stammer fra hjemmesiden British Empire, og de 25 kort med uniformer (af i alt 50 kort) kan ses der.

Eksempler på marineuniformer, ca. 1909

*Flag-Lieutenant,
Full Dress*

Midshipman

Chief Petty Officer

Illustrationer fra *Stripes and Types of the Royal Navy* [1](#)), gengivet i Kilde 8.

Noter:

1) Bogens undertitel er: *A Little Handbook of Sketches by Naval Officers Showing the Dress and Duties of All Ranks from Admiral to Boy Signaller*. Udgivet af Gale & Polden, London 1909 samt 1915.